

בס"ד. ש"פ שלח, מבה"ח תמוז, ה'תשל"א

(הנחה בלתי מוגה)

שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען גו'¹. ומבאר הצ"צ באוה"ת² שבלשון יתורו יש כמה פירושים, כדאיתא בשהש"ר³ ע"פ⁴ ונתתי את לבי לדרוש ולתור בחכמה, מהו ולתור בחכמה, לעשות תייר בחכמה, הה"ד ויתורו את ארץ כנען. ד"א לדרוש ולתור ולהותיר. וכ"ה בקה"ר⁵ ע"פ⁶ ונתתי את לבי, מהו ולתור, לעשות תואר לחכמה, כמד"א שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען, ד"א לתור ולהותיר. וא"כ, הרי זה בא ללמד ונמצא למד, דגם בענין לתור את ארץ כנען יש לפרש ג"כ לשון להותיר, וגם מענין תייר ותואר. ומכל זה מובן, דמ"ש לתור את ארץ כנען הוא לא רק לשון תייר ומורה דרך, אלא הוא גם לשון תואר, ויתירה מזה, שהוא גם לשון יתרון והוספה, וכמבואר שם שיש לפרש ענין ויתורו את ארץ כנען ע"ד מ"ש⁶ ויתרון ארץ בכל היא גו'.

(ב) וממשיך לבאר היתרון שנעשה ע"י ההליכה לארץ כנען, ע"פ מ"ש⁷ שיש יתרון לחכמה מן הסכלות כיתרון האור מן החושך. וביאור הענין, דהנה, יש יתרון ומעלה בחכמה הבאה ע"י הקדמת העדר ההבנה (סכלות) דוקא, שכשלומד סוגיא ואינו מבין ויש לו קושיות וכו', הנה מצד הקושי שבסוגיא ה"ה מייגע את עצמו להבין את הענין, ועי"ז דוקא מגיע לשלימות נעלית יותר בשכל, שאז מתורצות הקושיות שהיו בתחלה. וכן הוא בתלמיד המחכים את רבו⁸, שמלבד זאת שהתלמיד צ"ל באופן של ביטול מוחלט אל הרב, כדאיתא בגמרא⁹ שצ"ל שפתותיו נוטפות מור, שזהו"ע הביטול, הנה תלמיד אמיתי הוא המחכים את רבו ע"י ריבוי הקושיות ששואל את רבו, שע"י מגיע הרב לעמקות נעלית יותר בשכל מכמו שהי' לפני"ז. וכדאיתא בגמרא ב"מ¹⁰ דכד נח נפשי דריש לקיש הוה קא מצטער ר' יוחנן בתרי' טובא, אמרו רבנן מאן ליזיל

(6) שם ה, ח.

(7) שם ב, יג.

(8) ראה חגיגה יד, א.

(9) שבת ל, ב.

(10) פד, א.

(1) פרשתנו יג, ב.

(2) פרשתנו ס"ע תמה ואילך. ע' תנו

ואילך.

(3) פ"א, א (ז).

(4) קהלת א, יג.

(5) פ"א, יג.

ליתבי' לדעתו, ניזיל ר' אליעזר בן פדת דמחדדין שמעתתי, אזל יתיב קמי', כל מילתא דהוה אמר ר' יוחנן, אמר לי' תניא דמסייעא לך, אמר, את כבר לקישא (בתמי'), בר לקישא כי הוה אמינא מילתא, הוה מקשי לי כ"ד קושייתא, ומפרקינא לי' כ"ד פרוקי, וממילא רווחא שמעתא, ואת אמרת תניא דמסייע לך, אטו לא ידענא דשפיר קאמינא, והיינו, שדוקא מצד הקושיות דר"ל אז רווחא שמעתא, כי ע"י הקושיות מגיעים לשכל נעלה ועמוק יותר, כיתרון החכמה מן הסכלות. וכמבואר במ"א¹¹ שמטעם זה הלכה כבבלי לגבי הירושלמי, כי בתלמוד ירושלמי הלימוד הוא באופן דאור ישר, שאין שם כ"כ מחלוקת וקושיות וכו', אלא הכל הוא באופן דשפיר קאמינא, משא"כ בתלמוד בבלי יש הרבה קושיות, העלמות והסתרים וכו', וכמאמר¹² במחשכים הושיבני¹³ זה תלמודה של בבל, ולכן הלכה כבבלי, כיון שדוקא ע"י הקושיות מגיעים לעומק יותר, כיתרון החכמה מן הסכלות.

והנה כשם שהיתרון שבחכמה הוא מן וע"י הסכלות, כן הוא גם ביתרון הארץ (יתרון ארץ בכל הוא), שהיתרון הוא מחמת הירידה וההעלם שבארץ, שהרי ארץ בפשטות הוא תחתון שאין תחתון למטה ממנו, ודוקא משום זה יש בארץ יתרון ומעלה גדולה ביותר, כמבואר באגה"ק¹⁴ שכח הצמיחה, שהוא מעין ענין התהוות יש מאין, הוא בארץ דוקא. וזהו גם מ"ש ויתורו את ארץ כנען דוקא, שהיתרון הוא (גם) מצד היותה ארץ כנען, דאף שנאמר בפ' אחרי¹⁵ כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה גו' וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו גו', וכפירוש רש"י שמעשיהם של מצריים ושל כנענים מקולקלים מכל האומות וכו', וא"כ, מהי המעלה של ארץ כנען, הנה כשם שהי' יתרון מיוחד מארץ מצרים, וכמ"ש¹⁶ וינצל את מצרים, שעשאוה כמצולה שאין בה דגים וכמצודה שאין בה דגן¹⁷, היינו שביירו שם ניצוצות קדושה עליונים ביותר (כדאיתא בקבלה ובחסידות¹⁸), כמו"כ יש יתרון מיוחד מצד ארץ כנען, שלהיותה במדריגה תחתונה ביותר, יש בכירורה יתרון האור הבא מן החושך דוקא.

(15) יח, ג.

(16) בא יב, לו.

(17) ברכות ט, ב.

(18) ראה שער המצות להאריז"ל פ' ראה.

תו"א וארא נו, סע"ד. בא ס, ג. לקו"ש ח"ג

ע' 824 ואילך.

(11) שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פנ"ד

ואילך. המשך תרס"ו ע' צ [קכ] ואילך. סה"מ

תרפ"א ע' קצה. תש"ח ע' 121 ואילך.

(12) סנהדרין כד, א.

(13) איכה ג, ו.

(14) סימן כ.

(ג) **וזהו** ענין שילוח המרגלים לתור את הארץ, שזו היתה ההכנה לצאת מן המדבר ולהכנס לארץ ישראל. דהנה¹⁹, בהיות בני ישראל במדבר היתה עיקר עבודתם בענין הרוחניות, לימוד התורה וכו', שהרי בהיותם במדבר היו ניזונים ע"י המן, ואמרו רז"ל²⁰ לא ניתנה תורה כו' אלא לאוכלי המן, משא"כ עסק המצוות לא הי' עיקר עבודתם, לא מיבעי מצוות התלויות בארץ שלא היו שייכים במדבר, אלא אפילו מצוות שאינן תלויות בארץ, הרי עיקרם התחיל כשנכנסו לארץ, שאז התחילה עיקר העבודה בדברים גשמיים. אך דוקא ע"י הכניסה לארץ ישראל, היינו הירידה להתעסק עם דברים ארציים וגשמיים, הנה עי"ז נעשה יתרון האור. ולכן, אף שישנה הנהגת רשב"י וחבריו שהיתה תורתן אומנתן²¹, וכפי שאמר²² אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה כו' תורה מה תהא עלי, מ"מ, הפסיק רשב"י עצמו לעשיית סוכה ולולב (כדאיתא בירושלמי²³), ועוד זאת, הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידן, ודוקא אלו שעשו כו' ישמעאל שאמר שהנהגה צ"ל כמ"ש בפ' שני' דק"ש ואספת דגנך²⁴ [שבזה נכללים כל ל"ט המלאכות בעניני העולם שבהם נעשים כל המצוות²⁵], עלתה בידן²². וזהו גם מה שנמנו וגמרו גדול תלמוד שמביא לידי מעשה²⁶, כידוע הפירוש בזה²⁷, שגדלות התלמוד היא בזה שמביא לידי מעשה, שמזה גופא מובן גדלות המעשה. ועוד זאת, כדאיתא בכתבי האר"ז²⁸ שלעתיד לבוא יהי' מעשה גדול²⁸.

(ד) **אמנם** אעפ"כ סדר העבודה הוא שלפני ההתעסקות בעניני העולם צ"ל הקדמת לימוד התורה, כמבואר בשו"ע אדה"ז²⁹ שבהתחלת היום צ"ל ענין התפלה, ואח"כ מבית הכנסת לבית המדרש³⁰, לימוד התורה, ורק אח"כ הנהג בהם מנהג דרך ארץ²², שזוהי ההתעסקות בעניני העולם. וכמו בכללות ישראל שבתחילה היו במדבר ואח"כ נכנסו לארץ. וזהו גם מה שהמרגלים שהלכו לתור את הארץ היו אנשי משה

19) ראה לקו"ת פרשתנו לו, ג"ד. שם לו, ב. אוה"ת שם ס"ע תמג ואילך. שם ס"ע תנה ואילך. ועוד.
20) מכילתא ר"פ בשלח. שם טז, ד.
21) לקוט שמעוני שם רמז רכו. רנח. ועוד.
22) שבת יא, א.
23) ברכות לה, ב.
24) שבת פ"א ה"ב.
25) עקב יא, יד.
26) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן פרשיות ח"א ע' ת.
27) קידושין מ, ב. ב"ק יז, א.
28) ראה לקו"ש ח"ז ע' 327 — ע"פ הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ג.
29) ראה מאמרי אדה"ז תקס"ז ע' שיו.
30) אוה"ת ואתחנן ס"ע רמז. ועוד.
31) או"ח סקנ"ה ס"א.
32) ברכות בסופה.

דוקא³¹, שמשה עיקרו הוא תורה, וכמ"ש³² זכרו תורת משה עבדי, לפי שמסר נפשו עלי' לפיכך נקראת על שמו³³. ובכחו של משה, בכח התורה, הולכים תחילה לתייר בארץ, לברר את הארץ באופן של תיור, ואח"כ מוסיפים בה תואר, שמגלים בהגשמיות הענין שכל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו³⁴, ואח"כ עולים למדריגה הכי העליונה, ויתורו לשון יתרון, שמקבלים תוספת אור מהארץ דוקא, ע"ד נקבה תסובב גבר³⁵.

(ה) **וע"פ** כל הנ"ל יובן תוכן ההוראה לדורות מפרשה זו בעבודת האדם, שצ"ל ההתעסקות גם בדברים גשמיים, ואם טוען שירא ומפחד מזה, הנה על זה ישנה תפלת משה רבינו שיצליח בעבודתו (כפי שהתפלל עבור יהושע י"ה יושיעך מעצת מרגלים³⁶), לפי שבכל מקום שיהודי הולך הרי אינו לבד, אלא הקב"ה הולך עמו כביכול, ולכן, עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה³⁷, ובאופן דטובה הארץ מאד מאד³⁸, מאד ב"פ, כמבואר בלקו"ת פרשתנו³⁹. ועי"ז יקויים בקרוב ממש היעוד שיעמוד מלך מבית דוד כו' וילחום מלחמת ה' וינצח ויבנה מקדש במקומו⁴⁰ — במקום גשמי דוקא, שנעשה מקום התפלה [שלכן צריך להתפלל לכיוון ביהמ"ק, לפי שכל התפלות עולות דרך ביהמ"ק⁴¹], וגם מקום תורה, שמשם תורה והוראה יוצאת לכל העולם כולו⁴². וכן תהי' לנו, בעגלא דידן, ובקרוב ממש, בגאולה האמיתית והשלימה.



- | | |
|--|--|
| <p>(37) פרשתנו שם, ל.
 (38) שם יד, ז.
 (39) לז, ב ואילך.
 (40) ראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.
 (41) ברכות ל, א. רמב"ם הל' תפלה פ"ג
 ה"ג. טושו"ע אר"ח רסצ"ד. שו"ע אדה"ז שם.
 (42) ראה ירושלמי ברכות פ"ד ה"ה.</p> | <p>(31) סד"ה שלח לך תרע"ה (המשך תער"ב
 ח"ב ע' אילו [ח"ה ע' א'תטו]).
 (32) מלאכי ג, כב.
 (33) מכילתא בשלח טו, א.
 (34) אבות ספ"ו.
 (35) ירמ' לא, כא.
 (36) פרש"י פרשתנו יג, טז.</p> |
|--|--|